

7482

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
Շրջակա միջավայրի նախարար
Հակոբ Սիմիոյան
« 02 » 07 2024 թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԿՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ N 106 - 24

Նախաձեռնող՝

«Հայնախագիծ» ԲԲԸ
ք. Երևան, Չարենցի 1

Գործունեությունը՝

«Կոտայք-8» միկրոռեզիդենսյալ մակարդակի համակցված
տարածական պլանավորման փաստաթղթի շրջակա
միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական
էկոլոգիական գնահատման հաշվեքվություն
Կոտայքի մարզ

Առդիր՝ 8 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵՋՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՓ № 106 - 24

« 02 » 07 2024թ.

«Կոտայք 8» միկրոռեզիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման հաշվետվություն

Ձեռնարկող՝

«Հայնախագիծ» ԲԲԸ

Ներկայացված նյութեր՝

Հիմնադրության փաստաթուղթ.

- Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման (ՌԷԳ) հաշվետվություն,
գծագրական նյութեր

Ներածական մաս. Կոտայքի մարզի (այսուհետ՝ Մարզ) «Կոտայք 8» միկրոռեզիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի նախագիծը մշակվել է քաղաքաշինության կոմիտեի պատվերով (N ՀՀԲԿ-ԳՀԱՇՁԲ-23/2), տրամադրված Տեխնիկական բնութագրին համապատասխան:

Միկրոռեզիոնալ մակարդակի նախագիծն իրենից ներկայացնում է բազմանպատակ նախագիծ, որը հիմնականում նպատակաուղղված է տարածական-տնտեսական գործունեության համակարգված կազմակերպմանը, տարածաշրջանի և համայնքների գործառնական-հատակագծային տնտեսական և մշակութային կապերի, ճարտարապետա-հատակագծային կառուցվածքի և ֆունկցիոնալ գոտևորման խնդիրների լուծմանը՝ քաղաքաշինության, արտադրության զարգացմանը նպաստող արդյունավետ պայմանների և բնական միջավայրի, նյութական մշակութային ժառանգության պահպանման ու կատարելագործման ապահովմամբ, բնական, տնտեսական և աշխատանքային ռեսուրսների համալիր և արդյունավետ օգտագործմամբ:

Նկարագրական մաս. Կոտայքի մարզը գտնվում է ՀՀ կենտրոնական մասում, ծովի մակերևույթից մոտ 900-2500 մ բարձրության վրա: Վարչական կենտրոնը Հրազդան քաղաքն է: Տարածքն ընդգրկում է Հրազդան գետի վերին և միջին ավազանն ու Մարմարիկ գետի ավազանն ամբողջությամբ: Մարզի տարածքով են անցնում Երևան-Շորժա և Հրազդան-Իջևան երկաթուղիները, իսկ մարզկենտրոնից մինչև մայրաքաղաք ընդամենը 45 կմ է: Մարզի տարածքն ընդգրկում է Կոտայքի սարավանդը, Մարմարիկ գետի ավազանը, Հրազդան գետի ավազանի վերին ու միջին հատվածը, ինչպես նաև Գեղամա լեռնաշղթայի արևմտյան լանջերը: Այն հարավ-արևմուտքից սահմանակից է մայրաքաղաքին, արևմուտքից՝ Արագածոտնի, հյուսիսից՝ Լոռու, հյուսիս-արևելքից՝ Տավուշի, արևելքից՝ Օրդուբադի, հարավից՝ Արարատի մարզերին: Մարզի տարածքը 2076 քառ. կմ է: Երևանի մոտ 32000 բնակչություն:

Մարզի տարածքով են անցնում Թբիլիսի-Երեւան երկաթուղու մի հատվածը: Մարզում գրանցված են 3208 պատմամշակութային արժեքներ և հուշարձաններ: Կոտայքի մարզը միակ մարզն է, որը միջպետական սահման չունի ՀՀ հարևան որևէ պետության հետ:

Մարզը հարուստ է պատմամշակութային հուշարձաններով, որոնց մեջ հիշարժան է Գառնու հեթանոսական տաճարը, նշանավոր են նաև Բջնի բերդը, միջնադարյան Կեչառիսի վանքային համալիրը և Գեղարդավանքը և այլն:

Կոտայքի մարզը համեմատաբար զարգացած ու բազմաճյուղ տնտեսություն ունեցող մարզերից է: Մարզի տնտեսության ընդհանուր ծավալում գերակշռողն արդյունաբերությունն է: Մարզը մեծ դեր ունի էներգետիկայի ոլորտում՝ այստեղ են գտնվում էլեկտրաէներգիայի արտադրության 2 խոշոր կազմակերպություն: Մարզի արդյունաբերության մյուս հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է՝ սննդամթերքի և խմիչքների արտադրություն, ոչ մետաղական հանքային այլ արտադրատեսակների արտադրություն, հիմնական մետաղների արտադրություն, ոսկերչական արտադրատեսակների, ոչ թանկարժեք զարդերի արտադրություն և այլն:

Մարզի գյուղատնտեսությունը մասնագիտացած է թռչնաբուծության մեջ: Մարզի տարածքում են գործում հանրապետության 3 խոշոր թռչնաֆաբրիկաներ: Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային, երկաթուղային տրանսպորտով և էլեկտրատրանսպորտով (ճոպանուղի): Մարզը հարուստ է հանքային ջրերով, դրա վկայությունն են «Բջնի», «Հանքավան» և «Արզնի» հանքային ջրերը:

Ըստ բարձրության՝ լիմայական պայմանները փոխվում են տաք, չոր ցամաքայինից մինչև ձյունամերձ: Օդի տարեկան միջին ջերմաստիճանը տատանվում է 10 °C-ից մինչև 2.5 °C: Տարվա ամենատաք ամիսը հուլիսն է, իսկ ամենացուրտը՝ հունվարը: Կոտայքի մարզի ցածրադիր շրջաններում միջին հունվարյան ջերմաստիճանը կազմում է 4.5-5 °C: Բարձրադիր շրջաններում հունվարյան ջերմաստիճանը նվազում է մեկ և ավելի ջերմաստիճանով՝ -3.6 °C: Տարեկան մթնոլորտային տեղումների քանակը նորմայից բարձր է՝ 400-970 մմ:

ՄՄՀՏՊՓ նախագծերում նշված համայնքները ներառում են Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածքները, կենսաբազմազանությունը ձևավորվում է աշխարհագրական դիրքով, բնակլիմայական, ռելիեֆային, լանդշաֆտային և այլ պայմանների, ինչպես նաև կից տարածքների ֆլորիստական և ֆաունիստական ազդեցությունների ներքո:

Դիտարկվող տարածաշրջանում հանդիպում են կենդանիներ և բույսեր, որոնց կարգաբանական խմբերից շատ տեսակներ ընդգրկված են Հայաստանի Կարմիր գրքում:

Միկրոռեգիոնալ տարածական պլանավորման հիմնադրութային փաստաթղթի մշակման հիմքում դրված է տարածքային զարգացման հիմնական ուղղությունների, ներդրումների համար առավել բարենպաստ ոլորտների ընտրությունը և դրանց տարածքային տեղաբաշխման գոտիների հատակագծային կազմակերպումը, այդ հենքի վրա այնպիսի քաղաքականության մշակումով, որի իրականացումը կնպաստի մարզի տնտեսական զարգացմանը, աշխատատեղերի ստեղծմանը և բնակչության ապրելակերպի բարելավմանը:

Առաջադրվող ծրագրային փաստաթղթում արտացոլվում են միկրոռեգիոնում ներառված համայնքների տարածքային զարգացման քաղաքականության արդյունավետ իրականացմանը նպաստող քաղաքաշինական ծրագրային այն հիմնական գործողությունները, որոնք անհրաժեշտ են տարածքների մրցունակությունը բարձրացնելու և Հայաստանի մարզերի միջև զարգացման առկա անհամաչափությունները մեղմելու համար:

«Կոտայք 8» տարածքը ներառում է Ակունք համայնքը, Ակունք Կոտայք Կապուտան, Հատիս, Չովաշեն, Չառ, Սևաբերդ, Նոր Գյուղ բնակավայրերը: Բնակչության թիվը կազմում է 9343 մարդ:

«Կոտայք 8» տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ նախագիծն ընդգրկում է 29613.3 հա տարածք, այդ թվումն փաստացի՝

- գյուղատնտեսական հողեր – 28069.07 հա, հեռանկարում՝ 27889.08 հա,
- բնակավայրեր – 663.94 հա, հեռանկարում՝ 814.1251 հա,
- արդյունաբերության – 272.49 հա, հեռանկարում՝ 291.8949 հա,
- էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի – 70.03 հա, հեռանկարում՝ 83.322 հա,
- հատուկ պահպանվող տարածքներ – 243.71 հա, հեռանկարում՝ 237.914 հա,
- հատուկ նշանակության – 19.72 հա, հեռանկարում՝ 19.72 հա,
- անտառային – 148.94 հա, հեռանկարում՝ չի փոխվում,
- ջրային – 126.13 հա, հեռանկարում՝ 129.033 հա:

«Կոտայք 8» տարածաշրջանի նախագծում արտացոլված են բնական պաշարների (ջուր, հող, բուսականություն, հանքեր) ինտենսիվ և արդյունավետ օգտագործման վերաբերյալ նախագծային, պրակտիկ գործունեության, տնտեսության ճիշտ կազմակերպման, կոմունիկացիաների և կաթսայատների ճիշտ տեղադրման արդյունքները՝ անթափոն տեխնոլոգիաների և մաքրման սարքավորումների կիրառմամբ՝ կենցաղային և արդյունաբերական թափոնների մաքսիմալ օգտագործման և վնասագերծման ճանապարհով:

Միկրոռեգիոնի գյուղական համայնքներում առկա են սոցիալ-կենցաղային, ինժեներատրանսպորտային և կոմունալ ենթակառուցվածքների վերաբերյալ հիմնախնդիրներ, որոնք մանրամասն նկարագրված են նշված համայնքների զարգացման ծրագրերում:

Ներկա իրավիճակում բնակչության հիմնական զբաղմունքը գյուղմթերքի արտադրությունն է, բուսաբուծությունը, այգեգործությունը, անասնապահությունը, հացահատիկի մշակումը, հողագործությունը և առևտուրը:

«Կոտայք 8» տարածաշրջանի համայնքների շրջակա միջավայրի վրա տեխնադին ազդեցության հիմնական գործոններն են.

- մթնոլորտային օդի աղտոտումն արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի հատվածի ջեռուցման և ավտոտրանսպորտի արտանետումներով,
- մակերևութային ջրերի աղտոտումն արդյունաբերական և կենցաղային կեղտաջրերով,
- հողերի աղտոտումը կոշտ կենցաղային թափոններով,
- աղմուկը և էլեկտրամագնիսական ճառագայթումը,
- անտառի անկանոն օգտագործումը, որը համայնքների շրջակայքում էներգետիկ ճգնաժամի ժամանակ հանգեցրել է անտառային տարածքների և կենսաբազմազանության կրճատմանը:

Ներկայումս բնակավայրերի մթնոլորտային օդն աղտոտվում է արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի և հասարակական շենքերի ջեռուցման անհատական սարքերի և ավտոտրանսպորտի արտանետումներով:

Հիմնականում արդյունաբերական ձեռնարկությունները պատկանում են սանիտարական վտանգավորության IV-V դասին: «Կոտայք 8» տարածաշրջանում գործում են քարի և պեմզայի հանքեր, որոնց հիմնական արտանետումները մթնոլորտ անօրգանական փոշին է:

Ֆոնային աղտոտվածությունը բոլոր նյութերով համայնքներում զգալիորեն ցածր է սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներից (ՄԹԿ):

Համայնքում գործում են փոքր ձեռնարկություններ, որոնք գործում են պլանային արտադրողականության 5-10%-ի սահմաններում: Ընդամենն արդյունաբերական արտանետումները կազմում են 10.12 տ/տարի:

Համաձայն հաշվետվության՝ համայնքների հողերն աղտոտված չեն ծանր մետաղներով և նոր շենքերի ու շինությունների տեղադրման ընտրությունը սահմանափակված չէ Հողերի

աղտոտվածության մակարդակը գնահատված է ցածր, աղտոտվածության դասը՝ թույլատրելի, էկոլոգիական իրավիճակը՝ բավարար: Հեռանկարում տարածական պլանավորման նախագծերի իրականացման արդյունքում, հողերի աղտոտվածության մակարդակի ավելացում չի սպասվում, քանի որ նոր արդյունաբերական ձեռնարկությունների կառուցում նախատեսված չէ:

Կոտայքի մարզի տարածքը հարուստ է բնական ջրի պաշարներով: Այն ոչ միայն բավարարում, այլև գերազանցում է բնակչության անհրաժեշտ պահանջարկը: Մարզի բնակչության կողմից խմելու ջրի պաշարների տնօրինվող ռեսուրսները ընդհանուր հաշվով կազմում են 1929 լիտր/վրկ: Այն իր հերթին կազմում է ամբողջ խմելու ջրի 30 %-ը:

«Կոտայք-8» միկրոռեգիոնի համայնքներում խմելու ջրերի աղբյուրներն են՝ Ակունքում – 11 լ/վրկ, Կոտայքում 1000 լ/վրկ և Նոր Գյուղում 1000 լ/վրկ: Սնող ջրատարների վիճակը 50% բավարար են: Սնող ջրատարները հիմնականում ինքնահոս են: Ջրամատակարարման գոտին առկա է միայն Ակունքում: Կոյուղացման մասին տվյալները բացակայում են:

Ակունք բնակավայրի ներքին ցանցը ամբողջությամբ վերակառուցվել է:

Նոր Գյուղ բնակավայրը «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ –ի կողմից սպասարկվում է մասնակի: Սպասարկվող հատվածի ներքին ցանցը հնամաշ է և քայքայված, նախատեսվում է կառուցել նոր ցանց և ջրաչափական սարքերը տեղափոխել սահմանազատման կետ: Կոտայք բնակավայրից մեկ թաղամաս է սպասարկվում Ընկերության կողմից, թաղամասի ջրամատակարարման համակարգը և ՕԿԶ-ն նույնպես կապիտալ վերանորոգման կարիք ունեն: Զառ, Զովաշեն, Կապուտան, Հատիս, Սևաբերդ բնակավայրերը «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ սպասարկման տիրույթից դուրս են:

Ջրամատակարարման համակարգերի կայուն աշխատանքն ապահովելու նպատակով նախատեսվում է վերջիններիս արդիականացում և վերակառուցում:

- Բոլոր բնակավայրերում խմելու ջրամատակարարման օղակային բաշխիչ ցանցի նախատեսում՝ ապահովված հակահրդեհային հիդրանտներով:
- Ջրամատակարարման բոլոր համակարգերում (գլխամասային կառույցներ, ՕԿԶ-ներ) հերմետիկության ապահովում և սանիտարական 1-ին (30-50 մ շառավղով) գոտու սահմանում:
- Խմելու ջրի վարակազերծման նպատակով ջրամատակարարման գլխամասային կառույցներում քլորակայանների նախատեսում:
- Խմելու ջրի պարբերաբար լաբորատոր հսկողություն:
- Ջրի սպառման նկատմամբ վերահսկողության սահմանում, ջրաչափերի տեղադրում բոլոր սպառողների մոտ:
- Հոսակորուստների հայտնաբերմանն ու վերացմանն ուղղված անընդհատ աշխատանքների իրականացում, ինչը կբերի ջրային ռեսուրսների պահպանություն, տնտեսում և կայուն օգտագործում, ջրամատակարարման համակարգի հուսալիություն, հոսակորուստների կրճատում, ջրի սպառման արդյունավետության բարձրացում, բնակչության ջրամատակարարման տևողության ավելացում, խմելու ջրի բարձր որակի ապահովում և աղտոտման վտանգի նվազում:

Միկրոռեգիոնի համայնքի ոռոգման ջրի քանակը կազմում է՝ 1881.95 մ³, ջրի կորուստը կազմում է 23-50%: Ոռոգվում է 234.26 հա հողատարածք, գործող աղբյուրներից օգտագործվում է 3446.796 հազ.մ³ / օր:

Մարզում բացակայում են մաքրման կայանները, որի պատճառով կենտաջրերը թափվում են հինականում համայնքի հարավում գտնվող մոտակա ձորակներ և Հրազդան գետը:

Ստորգետնյա, ինչպես նաև մակերեսային ջրերի ավազանն աղտոտումից զերծ պահելու նպատակով սույն նախագծի շրջանակներում նախատեսվում է կոյուղացնել տարածաշրջանի բոլոր բնակավայրերը: Կոյուղու հոսքաջրերի հեռացումը կիրականացվի միջթաղամասային ինքնահոս կոյուղատարների և գլխավոր կոլեկտորի միջոցով:

Նախագծով՝ կենցաղային կոյուղուն զուգահեռ նախատեսվում է նաև հեղեղատար կոյուղու կառուցում, ինչը հնարավորություն կտա անձրևաջրերից և հալոցքից առաջացած հոսքաջրերի ամբողջ ելքը ևս հավաքել և, նախքան բաց ջրահոսքեր ուղղելը, ենթարկել մաքրման:

Դիտարկվող միկրոռեգիոնի գրեթե բոլոր բնակավայրերում ոռոգումն իրականացվում է ինքնահոս եղանակով՝ երկաթբետոնե ջրանքների միջոցով, որոնց տեխնիկական վիճակը գնահատվում է բավարար: Հոսակորուստներն այդ դեպքում կազմում են 40-55 տոկոս:

Կանոնավոր ոռոգման ջրի մատակարարման, ինչպես նաև համակարգի վերահսկման և ոռոգման ջրի կորուստները կանխելու նպատակով նախատեսվում է ոռոգման համակարգի արդիականացում, ինչը հնարավորություն կտա ապահովել ջրի արդյունավետ օգտագործումն ու հավասարաչափ բաշխումը:

Էլեկտրահաղորդման օդային գծերի տեխնիկական վիճակը գնահատվում է բավարար:

Մարզի տարածքի էլեկտրամատակարարման համակարգի շահագործումն իրականացվում է «ՀԷՑ» ՓԲԸ-ի «Գեղամա» մասնաճյուղի կողմից, որը հիմնականում ապահովում է անխափան և առանց լուրջ վթարների էլեկտրամատակարարում: Մարզի բոլոր բնակավայրերը միացված են էլեկտրական ցանցերին:

Ըստ «Հայրուսագազարտ» ՓԲԸ-ի կողմից տրամադրված տեղեկատվության՝ համայնքի բոլոր բնակավայրերում կա գազամատակարարում, միայն Սևաբերդ, Նոր գյուղ և Կապուտան բնակավայրերի նորակառույց թաղամասերում առկա է գազամատակարարման ներքին ցանցի անցկացման խնդիրներ: Նախագծով նախատեսվում է գյուղական բնակավայրերի սպառողների համար գազամատակարարման ապահովում:

Համայնքներում աղմուկի աղբյուր է հանդիսանում ավտոտրանսպորտը: Գյուղերում ճանապարհները հիմնականում տեղական նշանակության են և մեքենաների անցուդարձը ցածր է:

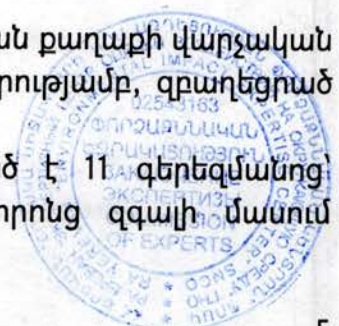
«Կոտայք-8» միկրոռեգիոնում սանիտարական մաքրման ենթակա տարածքը կազմում է 663.94 հա մակերես: Համայնքներում գործող աղբավայրերի ընդհանուր քանակը 9 է: Հաճախակի են աղբի կուտակումները հենց բնակելի տների բակերում: Բացի դրանից, աղբահանումը կատարվում է անկանոն, ինչը հանգեցնում է համայնքների սանիտարական վիճակի վատացմանը:

Քանի որ, համայնքները չունեն արդյունաբերական թափոնների համար առանձին աղբավայր, ուստի ոչ օգտագործելի նշված թափոնները թափվում են կենցաղային աղբավայր:

Իրականացման փուլում է գտնվում «Կոտայքի և Գեղարքունիքի մարզերի կոշտ կենցաղային թափոնների կառավարման ծրագիրը», որի շրջանակներում նախատեսվում է Հրազդան համայնքի տարածքում կառուցել ԵՄ չափանիշներին համապատասխան սանիտարական աղբավայր և երկու մարզերում ներդնել աղբահանության ինտեգրված արդյունավետ համակարգ:

Աղբավայրի համար հատկացված տարածքը գտնվում է Հրազդան քաղաքի վարչական տարածքում, Մ-4 միջպետական մայրուղուց աջ, մոտ 350 մ հեռավորությամբ, զբաղեցրած մակերեսը կազմում է մոտ 43 հա:

«Կոտայք 8» տարածաշրջանի բնակավայրերում տեղակայված է 11 գերեզմանոց՝ ընդհանուր 25 հա տարածքում: Գերեզմանոցները գործող են, որոնց զգալի մասում

սանիտարական գոտին պահպանված չէ: Մշակվել են միջոցառումներ, որոնք կկարգավորեն գերեզմանոցների տարածքները:

Ծրագրով նախատեսված է գերեզմանոցների պարսպապատումը ՍՊԳ-ի չափերին համապատասխան: Այն հատվածներում, որտեղ ՍՊԳ-ն պահպանված չէ, նախատեսվում է ճանապարհի երկկողմանի սահմանազատում՝ ծառուղիների միջոցով և գերեզմանոցի պարագծով երկշարք ծառապատում: Գերեզմանոցների ճանապարհի եզրային հատվածներում, նախագծով նախատեսված է տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում, ինչը կնպաստի փոշու արտանետումների տարածման կանխարգելմանը:

Համաձայն նախագծի հեռանկարում՝ բնակավայրերում ընդհանուր օգտագործման տարածքների մակերեսը կկազմի 12.33 հա, իսկ սահմանափակ օգտագործման կանաչ տարածքները 597.546 հա:

Շինարարական նորմերի համաձայն գյուղական համայնքներում ընդհանուր օգտագործման կանաչ տնկարկների մակերեսը պետք է կազմի 12 մ²/մարդ, իսկ փոքր քաղաքների համար 10 մ²/մարդ:

«Կոտայք 8» կատարված աշխատանքների արդյունքում կարելի է եզրակացնել, որ տարածաշրջանի զարգացման ծրագրով բոլոր նախատեսվող աշխատանքները կնպաստեն շրջանի սոցիալական և բնապահպանական իրավիճակի առողջացմանը: Բնապահպանական իրավիճակի բարելավմանը նպաստող միջոցառումները հետևյալն են՝

- կամուրջների հիմնանորոգում;
- փողոցներում՝ մոտ 200 ճանապարհային երթևեկության նշանների տեղադրում;
- տուրիզմի զարգացում;
- երկրորդական և միջգյուղական ճանապարհների ասֆալտապատում և խճապատում;
- բազմաբնակարան շենքերի բակային տարածքների բարեկարգում և ասֆալտապատում, խաղահրապարակների կառուցում;
- շենքերի բակերի լուսավորության անցկացում և գյուղամիջյան ճանապարհների լուսավորության անցկացում;
- ջրամատակարարման համակարգի և կոյուղու կառուցում և բարեկարգում;
- անձրևաջրերի հեռացման համակարգի նախագծում և կառուցում;
- գետ թափվող տնտեսակենցաղային և արտադրական հոսքաջրերի կենսաբանական մաքրման կայանի նախագծում և կառուցում;
- վնասված հասարակական և արտադրական նշանակության շինությունների և կառույցների վերականգնում;
- ոռոգման ներքին ցանցի վերականգնում;
- համայնքներում հանգստյան գոտիների ստեղծում;
- համայնքների տարածքում աղբահանման և տեսակավորման կազմակերպում;
- մսի վերամշակման արտադրամասի ստեղծում (սպանդանոցի կառուցում);
- կաթնամթերքային արտադրության զարգացում;
- հեղեղապաշտպան անտառատնկումների իրականացում;
- ճանապարհի եզրերին, ռեկրեացման գոտիներում կանաչապատման, ծառատնկման աշխատանքների իրականացում;
- ասֆալտապատման, ճանապարհաշինության աշխատանքներ;
- խիստ վերահսկողության սահմանում՝ մեքենաների տեխնիկական վիճակի և որակի վրա, ինչը կնպաստի ավտոտրանսպորտի արտանետումների կրճատմանը;
- անցնել լրիվ գազով և ժամանակակից ջեռուցման տեխնոլոգիաներին;
- անցնել աղբի տեսակավորման;
- արդյունաբերությունում ներդնել առաջատար տեխնոլոգիաներ:

Հեռանկարում բնակչության թվի ավելացման, IV-V դասի արդյունաբերական ձեռնարկությունների շահագործմանը, անասնապահության, հողագործության զարգացման հետ զուգահեռ նկատվում է օդի, հողային և ջրային պաշարների աղտոտվածության աննշան ավելացում, սակայն նախատեսված բնապահպանական միջոցառումների ներդրման արդյունքում (ավտոտրանսպորտի արտանետումների վերահսկում, կեղտաջրերի մաքրման կայանների շահագործում, թափոնների կառավարում): Տարածքը կմնա թույլ աղտոտվածության գոտում, այսինքն նորմայի սահմաններում:

«Կոտայք 8» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման նախագիծի գործունեության ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել ազդեցության մշտադիտարկում (մոնիթորինգ) և հետնախագծային վերլուծություն: Դա թույլ կտա հիմնադրույթի գործունեության ընթացքում վերլուծել և դիտարկել համայնքների զարգացման իրատեսական սցենարները՝ նախանշելով առավել գրավիչ և արդի հեռանկարային ուղղությունները, ներդրումների համար ուշագրավ ոլորտները, ինչպես նաև տարածաշրջանի բնապահպանական խնդիրների ներգրավման և դրանց հնարավոր լուծումներին ուղղված համապատասխան միջոցառումները:

Հիմնադրույթային փաստաթղթի նախագծով նախատեսվում է նաև ջրային ռեսուրսների ու թափոնների կառավարման ոլորտների և խախտված հողերի հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված միջոցառումների իրականացման ծրագրերի կազմում և իրականացում:

Ընդհանուր առմամբ, «Կոտայք 8» միկրոռեգիոնի համայնքների տարածքային քաղաքաշինական խնդիրների լուծման ընթացքում շրջակա միջավայրի պահպանության արդյունավետ կազմակերպման համար համալիր կերպով են գնահատվել առկա բնապահպանական խնդիրները, գոյություն ունեցող իրավիճակը և ընտրվել են զարգացման այնպիսի սկզբունքներ, որոնք թույլ կտան ներդաշնակորեն լուծել սոցիալական, տնտեսական և բնապահպանական խնդիրները:

Պատճառաբանական մաս. Միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի մշակման նախագծի հայեցակարգային սոցիալ-տնտեսական հիմնավորումը նպատակաուղղված է տարածաշրջանի՝ որպես ամբողջական հատակագծային միավորի և համայնքների՝ որպես դրա մասը կազմող, փոխադարձ տարածքային, տնտեսական և ենթակառուցվածքային կապերով միմյանց կապված բաղադրիչների ներքին պոտենցիալ հնարավորությունների և նախադրյալների բացահայտմանը, ինչպես նաև դրանց լիարժեք, համակողմանի և արդյունավետ օգտագործմանը: Հանդիսանալով տարածական պլանավորման հիերարխիական կառուցվածքի (տարածքային հատակագծման նախագիծ, գլխավոր հատակագիծ, գոտևորման նախագիծ) երեք մակարդակը միավորող փաստաթուղթ՝ այն դիտարկում է ինչպես տարածաշրջանային նշանակության և կարևորության ընդհանուր մոտեցումները, այնպես էլ յուրաքանչյուր հատակագծային միավորի՝ համայնքի տարածքում իրականացվող քաղաքաշինական գործունեության կանոնակարգումը:

Փորձաքննության գործընթացում միկրոռեգիոնալ մակարդակի՝ համակցված տարածական պլանավորման փաստաթուղթը լրամշակվել է՝ հաշվի առնելով նաև շրջակա միջավայրի նախարարության համապատասխան ստորաբաժանումների, առողջապահության, արտակարգ իրավիճակների, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունների կողմից ներկայացված առաջարկությունները:

Փորձաքննության բոլոր փուլերում իրականացվել են հանրային քննարկումներ, ինչի ընթացքում ազդակիր համայնքի ներկայացուցիչները դրական են արտահայտվել նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ:

«Կոտայք 8» միկրոռեգիոնում ընդգրկված համայնքների տարածքային քաղաքաշինական խնդիրների լուծման ընթացքում շրջակա միջավայրի պահպանության արդյունավետ

կազմակերպման համար համալիր կերպով գնահատվել են առկա բնապահպանական խնդիրները, գոյություն ունեցող իրավիճակը և ընտրվել են զարգացման այնպիսի սկզբունքներ, որոնք թույլ կտան ներդաշնակորեն լուծել սոցիալական, տնտեսական և բնապահպանական խնդիրները:

Բնակավայրերի տարածքների կարևոր էկոլոգիական հիմնախնդիրների լուծումները կնպաստեն տարածքի էկոլոգիական հավասարակշռության պահպանմանը: Շրջակա միջավայրի պահպանության բաժնում տրվել են շրջակա միջավայրի բոլոր բաղադրիչների (մթնոլորտ, ջրային ռեսուրսներ, հողեր, ընդերք, կենսաբազմազանություն) վիճակի բարելավմանը և պահպանմանն ուղղված միջոցառումների հեռանկարները:

Փորձաքննական պահանջներ

- Հիմնադրությամբ փաստաթղթի շրջանակում նախատեսվող գործունեությունների համապատասխան նախագծային փաստաթղթերը՝ մինչև իրականացումը, անհրաժեշտ է օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ներկայացնել շրջակա միջավայրի նախարարություն՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության:
- Միկրոռեգիոնում քաղաքաշինական հեռանկարային լուծումներն իրականացնելիս՝ բացառել անտառային և ընդհանուր օգտագործման կանաչ տարածքների հողերի նպատակային նշանակության փոփոխությունները:
- Հիմնադրությամբ փաստաթղթի դրույթների իրականացման ընթացքում կատարել շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության մշտադիտարկում (մոնիթորինգ), կազմել հետնախագծային վերլուծության ծրագիր:

ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԿԻՉ ՄԱՍ

«Հայնախագիծ» ԲԲԸ կողմից ներկայացված Կոտայքի մարզի «Կոտայք 8» միկրոռեգիոնալ մակարդակի՝ համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման հաշվետվությանը տրվում է դրական եզրակացություն՝ փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն

Խաչիկ Մարտիրոսյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի փոխտնօրեն

Հերիքնազ Սկրտչյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի գլխ. մասնագետ՝

Արմինե Վարդանյան